

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α) **Εκλεκτικοί:** Σχολικό βιβλίο σελίδα 77: Οι εκλεκτικοί...σταθερές κυβερνήσεις.
β) **Στρατιωτικός Σύνδεσμος:** Σχολικό βιβλίο σελίδα 86-88: Το 1909 συντελείται...έχοντας επιτύχει τις επιδιώξεις του.
γ) **Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής:** Σχολικό βιβλίο σελίδα 152: «Με βάση το άρθρο 11 ... των ανταλλαξίμων».

ΘΕΜΑ Α2

α-2 β-6 γ-1 δ-5 ε-4

ΘΕΜΑ Β1

- α. Σχολικό βιβλίο σελίδα 82: Στη δεκαετία του 1880...κάθε κοινωνικής ομάδας. Σχολικό βιβλίο σελίδα 84: Η οργάνωση των κομμάτων...μέρος ενεργού πληθυσμού.
β. Σχολικό βιβλίο σελίδα 82 έως 84: Για την επιλογή των υποψηφίων βουλευτών... Κατώτερα στρώματα

ΘΕΜΑ Β2

- α. Σχολικό βιβλίο σελίδα 154: (Αντικειμενικές συνθήκες) Η ΕΑΠ διέκρινε...αντί εργατικού προλεταριάτου.
β. Σχολικό βιβλίο σελίδα 154: Εξάλλου δόθηκε προτεραιότητα...παραμεθόριες περιοχές.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

- α. Από το Σχολικό βιβλίο σελίδα 217: Δύο μεγάλα εξωτερικά γεγονότα ήρθαν να ταράξουν πάλι την πορεία των κρητικών πραγμάτων: η προσάρτηση της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης από την Αυστρία και η ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε βασίλειο, με ταυτόχρονη προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας.
Από το παράθεμα Α, χειρόγραφη προκήρυξη του Ελευθερίου Βενιζέλου προκύπτει ότι οι τρέχουσες διεθνείς εξελίξεις (προσάρτηση Βοσνίας και Ερζεγοβίνης από την Αυστρία και ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε βασίλειο με ταυτόχρονη προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας) επιβάλλουν την αντίστοιχη κινητοποίηση του κρητικού λαού με στόχο την ένωση με την Ελλάδα.
Από το Σχολικό βιβλίο σελίδα 217: Η ελληνική κυβέρνηση του Γ. Θεοτόκη υπέδειξε στους Κρήτες την ανάγκη λαϊκών κινητοποιήσεων για την κήρυξη της ένωσης με την Ελλάδα. Σε λαϊκή συγκέντρωση στα Χανιά εγκρίθηκε ομόφωνα το πρώτο ψήφισμα της

ένωσης και η Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε με τη σειρά της επίσημο Ψήφισμα (24 Σεπτεμβρίου 1908).

Από το παράθεμα Β, Διάγγελμα Κυβερνήσεως Κρήτης, διαπιστώνεται η ενεργοποίηση της κρητικής κυβέρνησης προς ένωση με την Ελλάδα. Παράλληλα, η κυβέρνηση αξιώνει από τους χριστιανούς πολίτες να τηρηθεί η δημόσια τάξη και να γίνουν σεβαστά τα δικαιώματα των μουσουλμάνων της Κρήτης. Τέλος, δηλώνει την πίστη της πως ο κρητικός λαός θα ανταποκριθεί στις παρούσες περιστάσεις.

- β.** Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 218: Παρά τις έντονες διαμαρτυρίες της Τουρκίας, οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν αντέδρασαν δυναμικά και φάνηκαν να αποδέχονται σιωπηρά τις νέες εξελίξεις. Δεν προχώρησαν όμως σε καμία επίσημη αναίρεση του πολιτικού καθεστώτος, όπως το είχαν υπογράψει το 1898.

Από το παράθεμα Δ, Κ. Σβολόπουλος. Η αντίδραση των προστάτιδων δυνάμεων (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Ιταλία) δεν ήταν αρνητική. Οι κυβερνήσεις των τεσσάρων δυνάμεων, μετά από μεταξύ τους επαφές, τονίζουν ότι θα συζητήσουν το θέμα με την Οθωμανική Αυτοκρατορία εφόσον εξασφαλιστούν η τάξη και η προστασία του μουσουλμανικού πληθυσμού της νήσου. Το σημείο αυτό καταδεικνύει πόση σημασία αποδίδονταν στην αρμονική συνοίκηση/συμβίωση αλλόδοξων πληθυσμών.

Από σχολικό βιβλίο σελίδα 218: Όταν όμως υψώθηκε στο φρούριο του Φιρκά η ελληνική σημαία, Οι Μεγάλες Δυνάμεις απαίτησαν αμέσως την υποστολή της. Η Κυβέρνηση της Κρήτης δεν υπάκουσε και παραιτήθηκε. Και καθώς δεν βρέθηκε Κρητικός να υποστείλει την ελληνική σημαία, οι Μεγάλες Δυνάμεις αποβίβασαν στρατιωτικό άγημα το οποίο απέκοψε τον ιστό της.

Παράλληλα οι νεότουρκοι εθνικιστές, μετά τις ήττες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε Βουλγαρία και Αυστροουγγαρία, επιδιώκουν να αναιρεθεί το ενωτικό ψήφισμα για να παρουσιάσουν μια κάποια διπλωματική επιτυχία. Σε αυτό το κομβικό σημείο παρατηρείται και η υποχώρηση -έναντι της προηγούμενης συμβιβαστικής τοποθέτησής τους- των δυνάμεων προστασίας, εντούτοις δεν αίρεται η απόφασή τους προς απόσυρση από την Κρήτη των υπολοίπων στρατευμάτων τους, αρκεί να τηρηθεί η δέσμευση προστασίας του μουσουλμανικού στοιχείου.

ΘΕΜΑ Δ1

- α.** Από το Σχολικό βιβλίο: Ακολούθησαν δύσκολα χρόνια, με αποκορύφωμα τη δεκαετία της Ελληνικής Επανάστασης (1821-1830). Στη διάρκεια των συγκρούσεων, ο ελληνικός εμπορικός στόλος μετατράπηκε σε πολεμικό, οι δρόμοι του εμπορίου έκλεισαν και τα παραδοσιακά ναυτικά κέντρα γνώρισαν καταστροφή (Ψαρά, Γαλαξίδι) ή την παρακμή. Από την ακμάζουσα προεπαναστατική ναυτιλία απέμειναν λίγα πράγματα. Το κυριότερο από αυτά ήταν η προδιάθεση για τη θάλασσα και η γνώση των ναυτικών υποθέσεων.

Με βάση το παράθεμα Α (Γ. Λεονταρίτης), επιβεβαιώνεται πως κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 1821-1830 είχε καταστραφεί μεγάλο τμήμα του ελληνικού εμπορικού στόλου ωστόσο, είχε σωθεί ένας μικρός αλλά ισχυρός πυρήνας ναυτιλίας, εφόσον -σύμφωνα με τον πίνακα στο κείμενο β- το Γαλαξίδι διέθετε 64 πλοία, η Σύρος 90, οι Σπέτσες 26 και η Ύδρα 24. Μετά την ανεξαρτησία και με την ίδρυση νέων ναυπηγείων, η ναυπηγική γνωρίζει άνθηση σε πολλά νησιά.

Με βάση το παράθεμα Β (Τζ. Χαρλαύτη), το Γαλαξίδι αναδεικνύεται στο ισχυρότερο ναυτιλιακό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας και μέσα σε 30 χρόνια πενταπλασιάζει το στόλο του, όπως φαίνεται και από τον πίνακα (1840:64 πλοία, 1870: 319 πλοία).

Ως επίλογος το απόσπασμα από σχολικό βιβλίο σελίδα 21: Το 1840 τα ελληνικά πλοία...στις ελληνικές θάλασσες.

- β.** Ως πρόλογος το απόσπασμα από σχολικό βιβλίο σελίδα 20: Στο ελληνικό κράτος στη θέση του παλιών κέντρων που παρήκμασαν αναδείχθηκαν νέα. Το πιο σημαντικό από αυτή ήταν η Σύρος η οποία μετά την επανάσταση δέχθηκε κύματα προσφύγων, κυρίως από τη Χίο.

Από το παράθεμα Α προκύπτει ότι κατά τη μεταναστευτική περίοδο η Σύρος και ο Πειραιάς αναδείχθηκαν στα σπουδαιότερα εμπορικά κέντρα με τα πιο παραγωγικά ναυπηγεία. Έτσι, από το 1827 ως το 1934 η Σύρος εξελίσσεται σε κέντρο της ιστιοφόρου ναυτιλίας με 960 πλοία και ακολούθως προς τον πίνακα από το παράθεμα Β το 1870 διαθέτει 700 εμπορικά πλοία.

Ως πρόλογος από το σχολικό βιβλίο σελ. 20-21: Στο ελληνικό κράτος ... αργότερα στην Αίγυπτο.

Από το παράθεμα Γ (Β. Καρδάσης) συναγάζεται το συμπέρασμα πως κύριος λόγος ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας στη Σύρο ήταν το διαμετακομιστικό εμπόριο, καθώς οι εισαγωγές προϊόντων υπερέβαιναν σε σημαντικό βαθμό τις εξαγωγές των Συριανών εμπορών. Έτσι η Σύρος λειτουργούσε ουσιαστικά ως κόμβος διοχέτευσης προϊόντων από την Ανατολή στη Δύση και αντίστροφα (αποθήκη διαμετακόμισης - transit) και παράλληλα ως λιμάνι εισαγωγής αγαθών προς την εγχώρια αγορά.

Επιπλέον, αίτιο οικονομικής ανάπτυξης της Σύρου ήταν η έντονη δραστηριότητα του ναυπηγείου της, όπου εργάζονταν και ναυπηγοί από τα Ψαρά και τη Χίο σε συνδυασμό με εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Εφόσον, μάλιστα στα μέσα του 19ου αιώνα ο παραγωγικά ενεργός πληθυσμός της πρωτεύουσας του νησιού ήταν 7650 άτομα, τότε ο αριθμός των χιλίων εργαζομένων στο ναυπηγείο της Ερμούπολης καταδεικνύει τη σημασία της ναυπηγικής δραστηριότητας για το νησί.